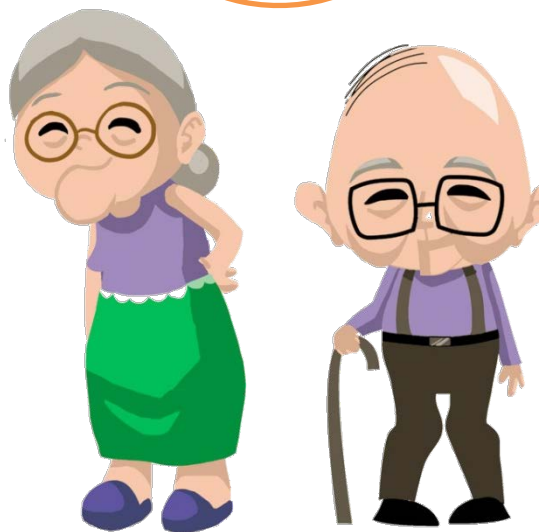

วันนี้...เมื่อคุณอายุ 80 ปี

Anxiety

What

Why

สังคมผู้สูงอายุกับประเด็นปัญหา

ดร.กานดาवी มาลีวงศ์
นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)
ศูนย์อนามัยที่ 13 กรุงเทพมหานคร
6 กุมภาพันธ์ 2560

ผู้สูงอายุ

หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
(พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546)

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546

แบ่งผู้สูงอายุ ไว้ 3 กลุ่ม

1. ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 - 69 ปี) เป็นช่วงที่ยังมีพลังช่วยเหลือตนเองได้
2. ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 - 79 ปี) เริ่มมีอาการเจ็บป่วย ร่างกายเริ่มอ่อนแอ มีโรคประจำตัว หรือโรคเรื้อรัง
3. ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) เจ็บป่วยบ่อยขึ้น อวัยวะเสื่อมสภาพ อาจมีภาวะทุพพลภาพ

นิยามสังคมผู้สูงอายุ

สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) หมายถึง

สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10

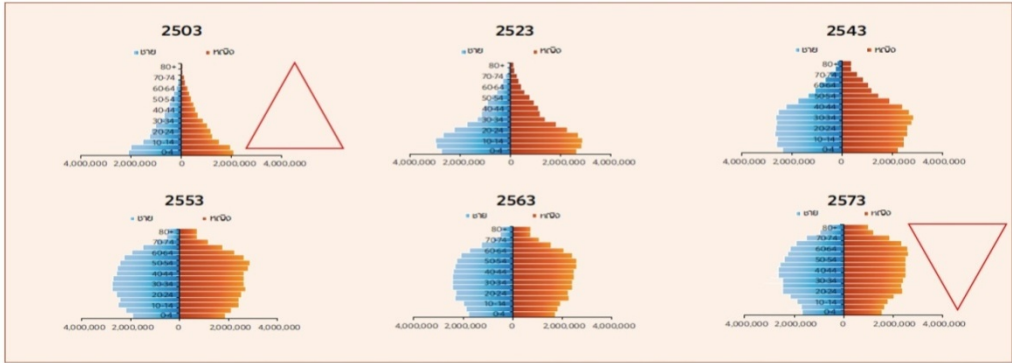
หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป ที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 7 ขึ้นไป

สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) หมายถึง

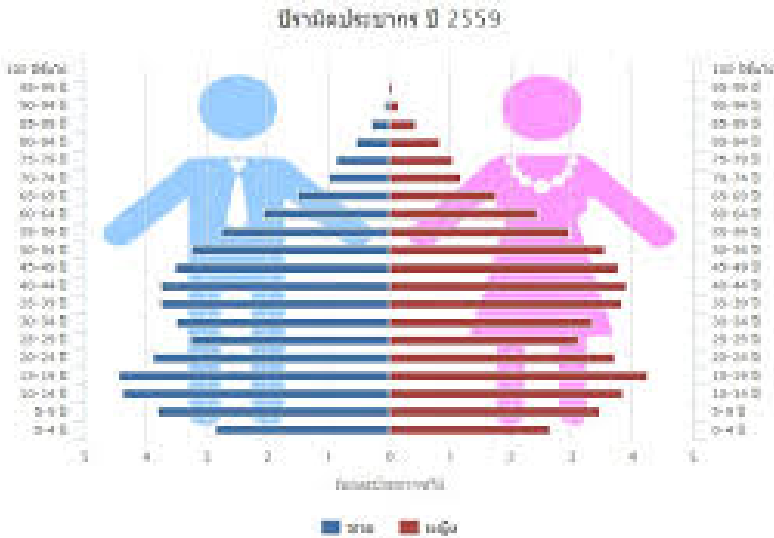
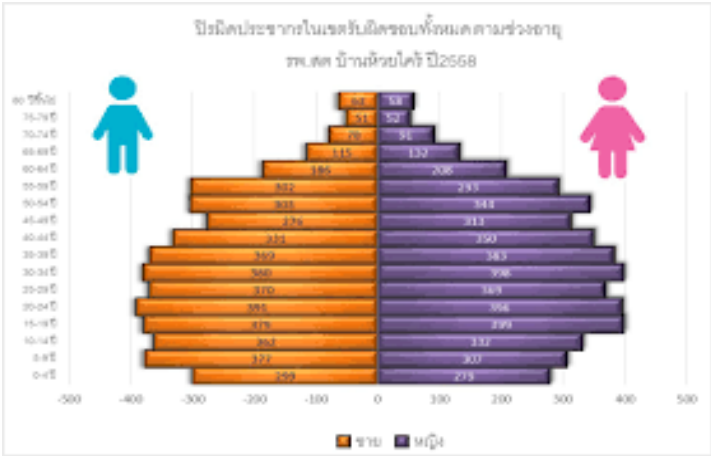
สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงวัยในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20

หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป ที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงวัยในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 14 ขึ้นไป

ปิรามิดประชากรประเทศไทยปี พ.ศ. 2503-2573

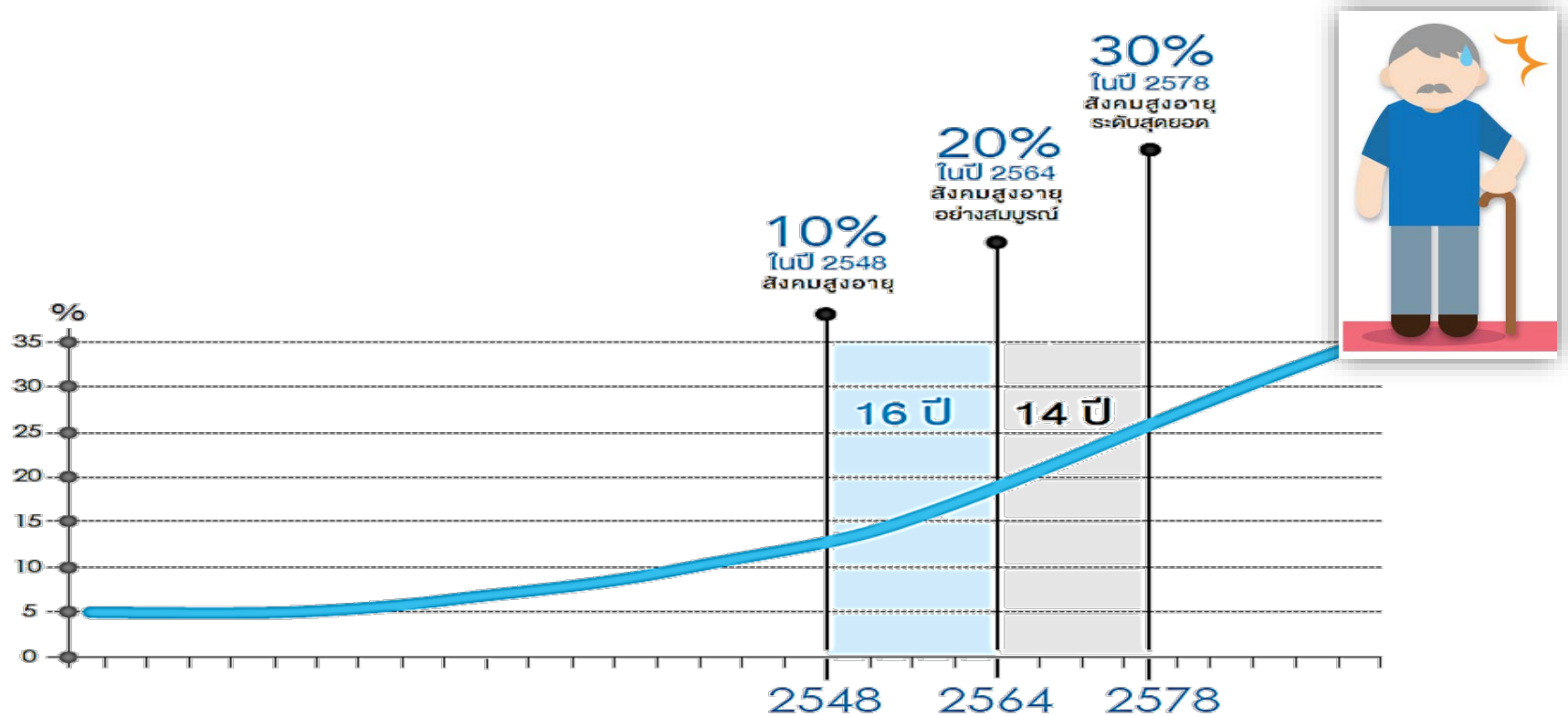

ที่มา : ประชากรปีพ.ศ. 2503-2543 จากสำมะโนประชากรประเทศไทย ประชากรปี พ.ศ. 2553 จนถึง ปี 2573 จาก World Population Prospects: The 2008 Revision, United Population Division, 2009 ประมาณการขึ้น

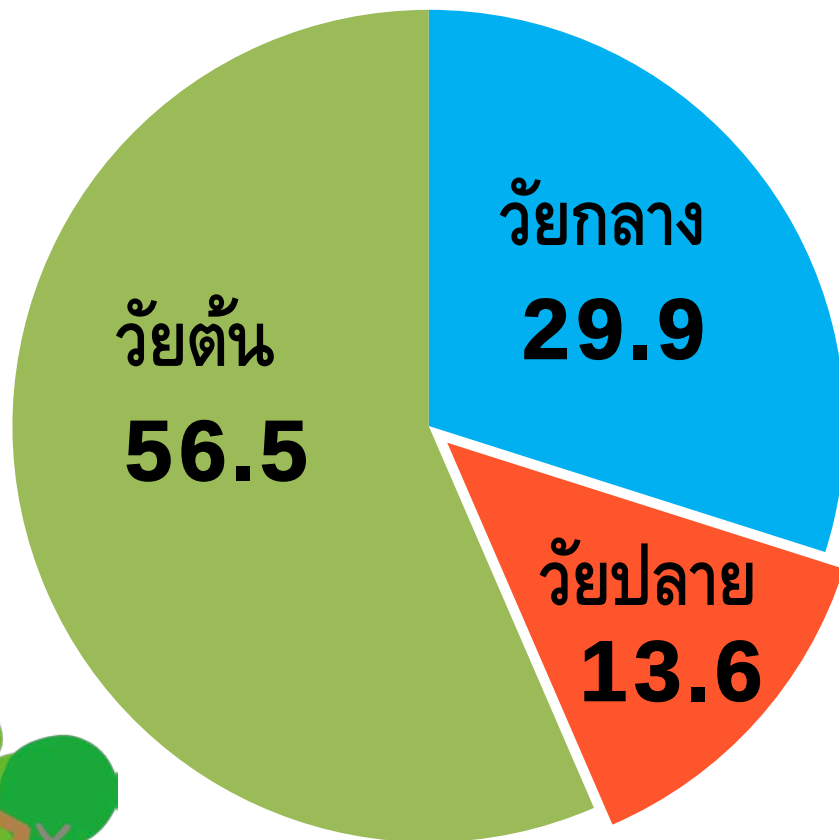

ประเทศไทยจะสูงอายุขึ้นด้วยอัตราที่เร็วมาก

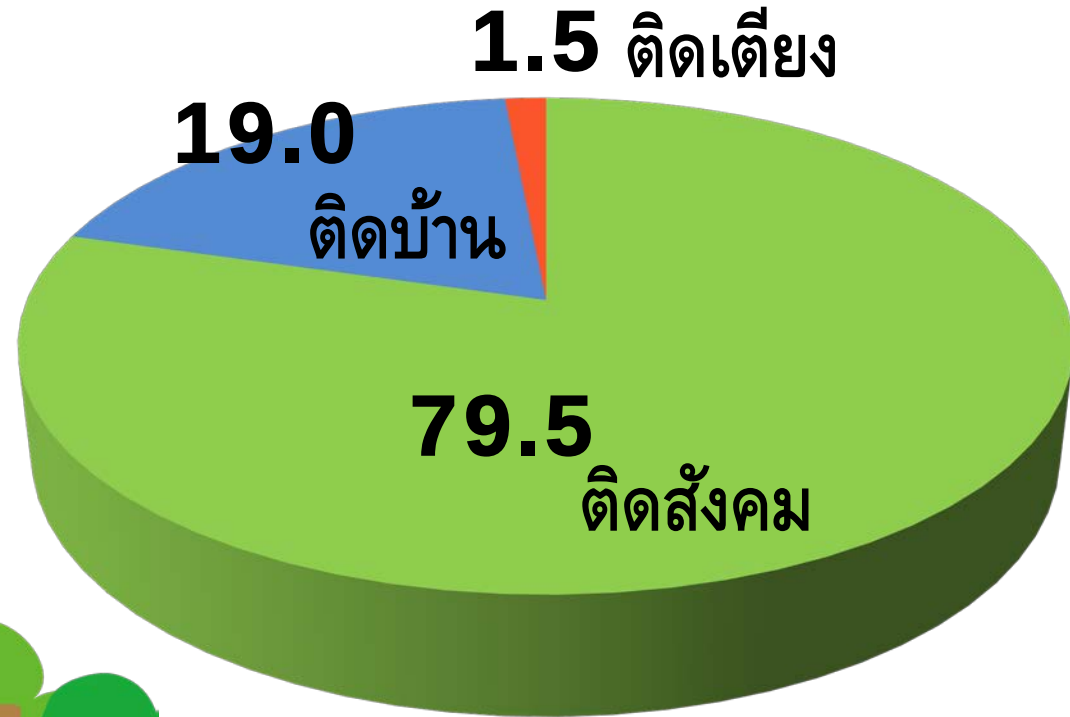
อัตราส่วนร้อยละของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป พ.ศ.2503-2583

ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามกลุ่มช่วงวัย พ.ศ.2557

ความสามารถในกิจวัตรประจำวัน

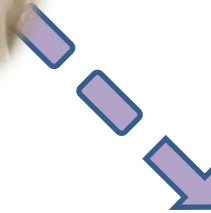
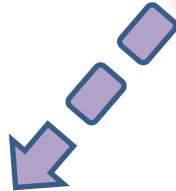

สถานะสุขภาพและความจำเป็น

ในการดูแลผู้สูงอายุ

อายุ

ร่างกายและการดูแลตนเอง

โรคภัยไข้เจ็บ

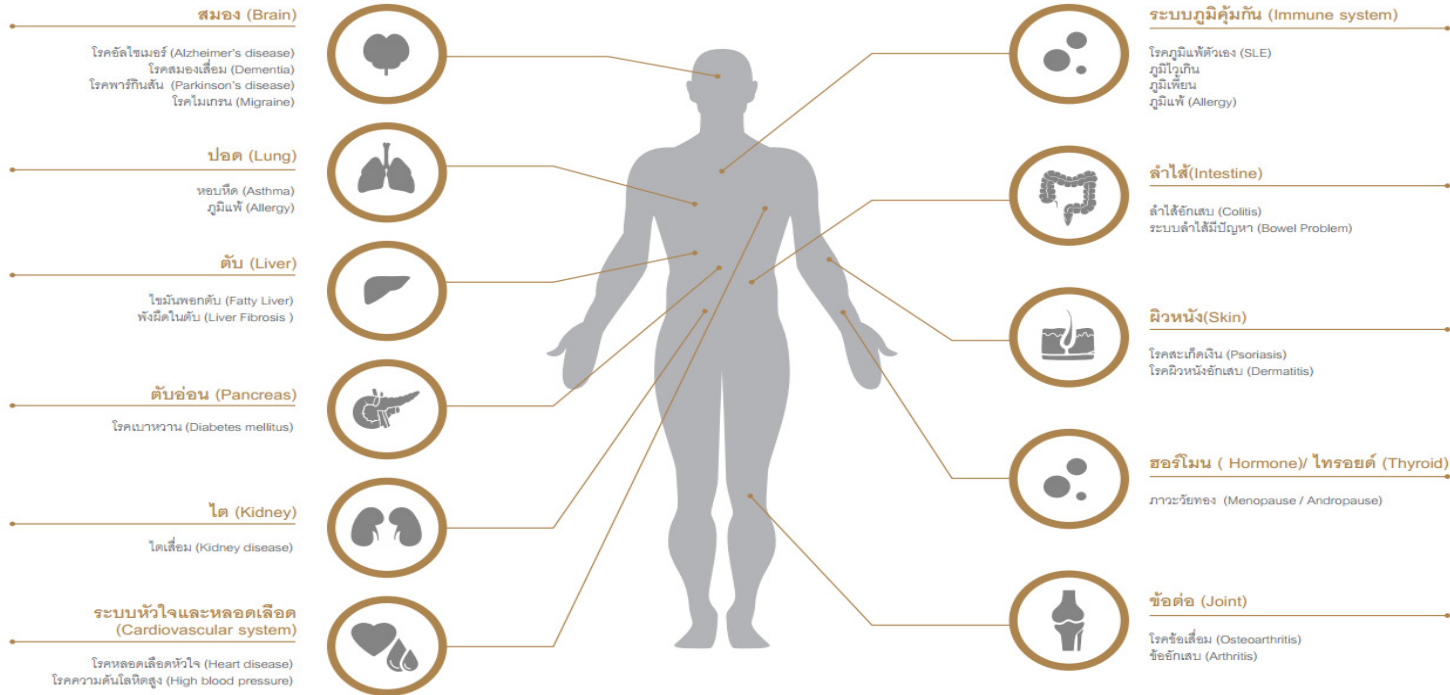

hospital

ประเด็นปัญหาผู้สูงอายุ

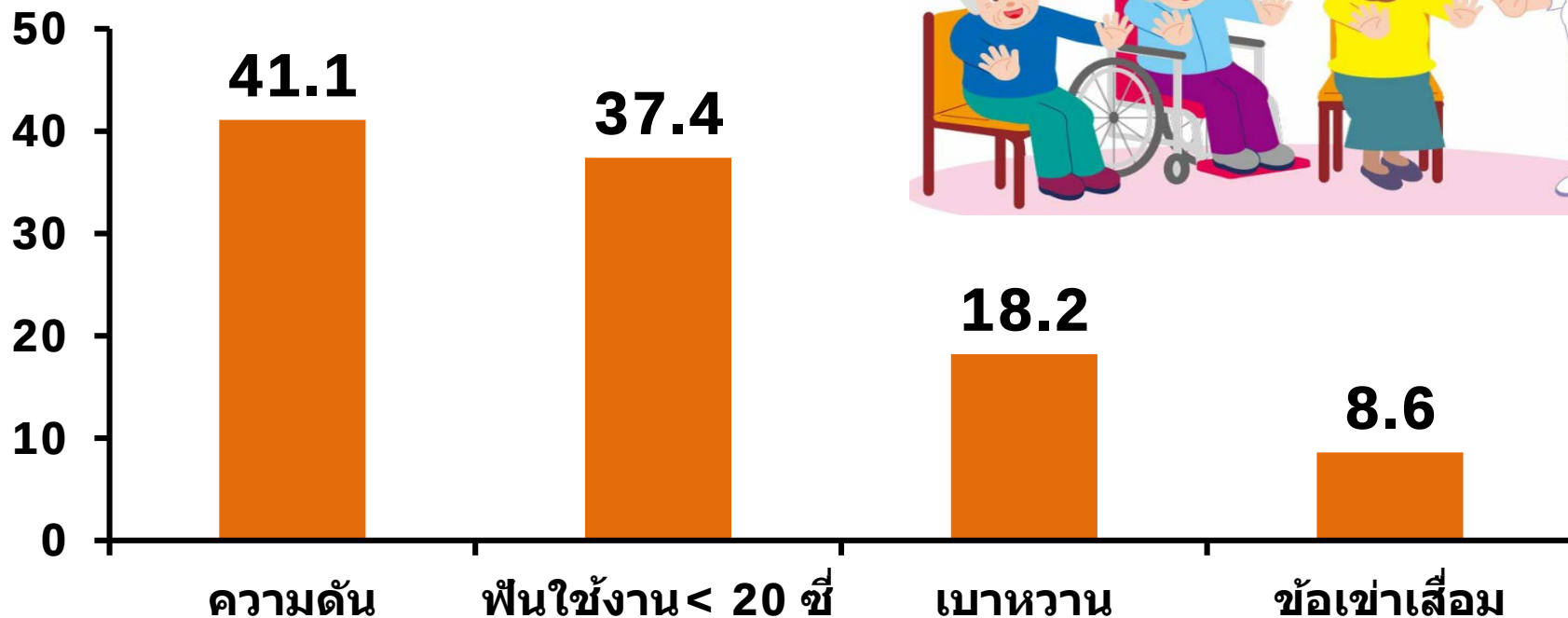
ด้านสุขภาพ

1. ความเสื่อมของระบบต่าง ๆ ตามวัย

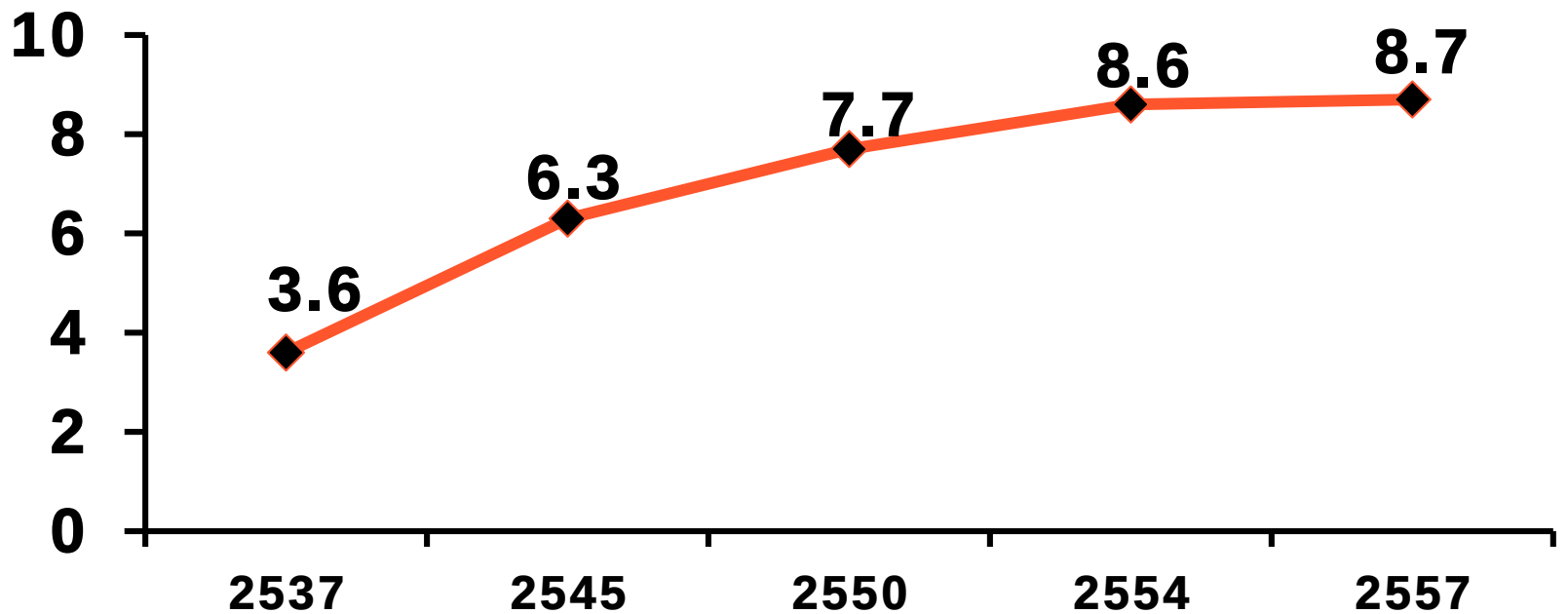
2. โรคสำคัญที่เป็นปัญหา / พบบ่อยในผู้สูงอายุ

ร้อยละ

ปัญหาเชิงสังคม

ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพัง
เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.7

รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557

ข้อค้นพบปัญหาสำคัญจากงานวิจัย

: พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต

จากปัญหาสํานวนโยบาย : การศึกษากรณีผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนใต้ (2552)

1

การลดคุณค่าและ
บทบาทผู้สูงอายุ
ในครอบครัว
เนื่องจากเคารพ
ผู้อาวุโสลดลง

2

ถูกทอดทิ้งและ
ความโดดเดี่ยว
จากลูกหลานไป
ทำงานต่างถิ่น
สูญเสียบุตรหลาน
จากเหตุการณ์
ความไม่สงบ

3

ความยากลำบาก
ในการเข้าถึงสิทธิ
จากบริการไม่
เพียงพอของ
หน่วยงานภาครัฐ
และขาดการ
ประชาสัมพันธ์
อย่างทั่วถึง รวมถึง
การทำงานเชิงรุก

4

ชมรมขาดความ
เข้มแข็ง และมี
จำนวนน้อย

**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2550 มาตรา 53**

**“บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์
และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ
มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก
อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและการ
ช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ”**

**แนวคิดพื้นฐานแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ
ฉบับที่ 2 (2545 - 2564)
ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ.2552**

ปรัชญา

**“ผู้สูงอายุ ไม่ใช่บุคคลด้อยโอกาส
หรือเป็นภาระต่อสังคม แต่สามารถมีส่วนร่วม
เป็นพลังพัฒนาสังคม จึงควรได้รับการส่งเสริม
และเกื้อกูลจากครอบครัว ชุมชน และรัฐให้
ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี
และคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี
ให้นานที่สุด**

**ขณะเดียวกันผู้สูงอายุที่ประสบความ
ทุกข์ยาก ต้องได้รับการเกื้อกูลจากครอบครัว
ชุมชน สังคม และรัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม”**

แล้วเราจะทำอย่างไรกันดี
เพื่อให้ **"ผู้สูงอายุ เป็นหลักชัยของสังคม"**

✓ Active ageing

✓ Productive ageing

✓ Successful ageing

✓ Healthy ageing

แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย ปีงบประมาณ 2561 (กลุ่มวัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
แผนฯ 12	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
เป้าหมายแผนฯ 12	เป้าหมายที่ 2 คนในสังคมไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนฯ 12	การมีงานทำของผู้สูงอายุ (60 – 69 ปี) เพิ่มขึ้น

เป้าหมายแผนบูรณาการ	1. คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพตลอดทุกช่วงวัย	2. คนไทยทุกช่วงวัยมั่นคงในชีวิต	3. ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็งและอบอุ่น
ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการ	1.ร้อยละ 75 ของประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาศักยภาพ แนวทางที่ 5 ตัวชี้วัด 1.ร้อยละ80 ของการพัฒนาทักษะกายใจ 2.ร้อยละ40มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์	2. ร้อยละ75 ของประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นคงในชีวิต แนวทางที่ 5 ตัวชี้วัด 1.ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิ 2.ร้อยละ80 ของผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้	3. ร้อยละ80 ของครอบครัวมีความเข้มแข็งและความอบอุ่น แนวทางที่ 5 1.สรุปดัชนีการได้รับความอบอุ่นในครอบครัว ร้อยละ100 2.ผู้สูงอายุที่มารับบริการในคลินิก NCD มีภาวะเตี้ยลดลงร้อยละ10
เป้าหมายกระทรวงสาธารณสุข	1.ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพดี		
	ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี สามารถดูแลตนเองและดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ		
แผนงาน สธ. ปี 61 (48 โครงการ)	โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มผู้สูงอายุ		
กลยุทธ์ (จากปี 60)	1.พัฒนาระบบการประเมินคัดกรองและส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์	2.พัฒนาระบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุ	3.พัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)

แนวทางการขับเคลื่อน LTC โดยท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ขับเคลื่อนด้วย 3 C (Care manager / Caregiver / Care plan) และ 4 มาตรการสำคัญ คือ

- ☑ 1. ให้จังหวัดคัดเลือกพื้นที่ ส่งให้ สปสช.เขต ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 สปสช.ประกาศพื้นที่ Long Term Care หลังรับข้อมูลจากจังหวัดครบภายใน 7 วัน
- ☑ 2. การจัดการอบรมผู้จัดการดูแล (Care manager) และผู้ดูแล (Caregiver) ในระดับพื้นที่ โดยศูนย์อนามัยเขตร่วมกับเขตสุขภาพ และสสจ. งบประมาณจากกรมอนามัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ☑ 3. Care manager ออกสำรวจผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care plan) โดยใช้งบประมาณที่ สปสช.โอนให้ CUP และให้ Care manager เสนอ Care plan ให้คณะกรรมการ Long Term Care เพื่อขอบริการ
- ☑ 4. หน่วยบริการจัดการดูแลผู้สูงอายุ ตาม Care plan ด้วย Caregiver เป็นแบบอาสาสมัคร โดยสนับสนุนการทำงานของ Caregiver เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง ทั้งนี้ไม่เกิน 300 บาท ต่อ Caregiver 1 คน ต่อเดือน

หมายเหตุ : ทั้งนี้หนังสือสั่งการอยู่ในระหว่างการตีความโดยฝ่ายกฎหมายและผู้เกี่ยวข้อง และมีกำหนดการชี้แจงแก่นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและผู้รับผิดชอบงานพื้นที่ LTC ทั่วประเทศ ผ่าน VDO Conference ในวันที่ 16 ธันวาคม 2559 เวลา 09.30 – 12.00 น.